

ПАСПОРТЛА БЕРИУ

Жюрекден алгышлаганды, окууда, не ишде да жетишимле тежегенди

Тонене КъМР-ни Правительствоосуно ююнде Къабарты-Малкъарны Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков** окууда бийик жетишимле болдурган, битурсыз эмда регион олимпиядалада, спорт аршилуше хорлагъан эмда алы жерлени алгъан школчулагъа паспортлары бергенди.

ны Баш Законна шендого Россияны къыраллыгыны магъаналы жоруклары киредиле, бек багылыгъа уа адам, аны праволары бла эркинликлери саналадыла. Ата журтубузу келир заманы сизиси. Жашаууызда къаллай жолу сайласагыз да, туугън жеригизге кертичиле къылыгъыз, тамата телоден къалгъан хазналары багъалыгъыз, окууда, ишде да жетишимле болдуруп, республикабызны,

демингли къыраллыгыны байлыкларын керелегиз, сыйларын кетюрюгюз», - дегенди Казбек Коков.

Школчулары тилеклери бла регионну онуючусу алагъа Правительствоосуно койм къозгъаткъа Арда уа бирге чай да ичгендиле. Ол заманда жаш адамла кеслерини муратларыны, сейрлерини, келир заманга планларыны юслеринден айтхандыла. Азырында Казбек Валерьевич келгенли алгышлаганды, буюн улу жетишимле, саулык, насип да тежегенди эмда эсе къалырча сауыгъала бергенди.

Р.К.Сабанчиеваны «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында къыйыны ючюн» орден бла сауыгъалау юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

Къабарты-Малкъар Республиканы къыраллыгыны тохташууна къыйын салганы, жамауат ише тире къытышканы ючюн **САБАНЧИЕВА Роза Каншумасовнаны** - «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында къыйыны ючюн» орден бла сауыгъалары.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтургъан
Нальчик шахар, 2018 жыл 12 декабрь, №194-УГ

Роза Каншумасовна Сабанчиева КъМР-ну тарых-филология факультетини, Краснодарда партия школну бошагъанды. Нальчик шахар комитетини экинчи секретары, ВЛКСМ-ни обкомуну алга экинчи, ызы бла биринчи секретары болуп тургъанды. Жыйырма жылдан артыкъ заманы профсоюзланы Къабарты-Малкъар область советине башчылык этгенди. Тиширулагъа деп къуралгъан «Орника» газетини мурдор сарла, 1993 жылдан башлап 2006 жылгъа дери аны баш редактору болуп тургъанды. «Знаменитые влюбленные Т.К.Мальбахова» деген китапы авторду, «Женское лицо Кабардино-Балкарии» изданияны уа савторду.

Роза Сабанчиева Урунууу Къызыл Байрагы эмда «Сыйлы-лыкъны Белгиси» орденле бла, КъМАСОР-ни Баш Советини, КъМР-ни Президентини бла Парламентини Сыйлы грамоталары бла сауыаланганды.

КЕНГЕШ

Наркоманиягъа къажау кюрешни тюрлю-тюрлю мадарла бла кючлендирге кереклисиз къаты айтылгъанды

КъМР-ни Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтургъан **К.В.Коков** Правительствоосуно ююнде Къабарты-Малкъарны Наркотиклеге къажу комиссиясыны жыйынууну бардыргъанды. Аны ишине КъМР-де баш федерал инспектору **Е.А.Ткачев**, КъМР-ни Правительствоусуну Председатели **Мусураланы А.Т.**, министрстволаны бла ведомстволаны, право нызамы сақлау эмда кюч органдарны, шахар эм район администрациялары таматалары къатышканды.

Кенгешде «Къабарты-Малкъар Республиканы саулык сақлауу айнаыну юсюнден» 2020 жылгъа дери жарашдырылган къырал программаны наркоманиягъа къажу мадарла белгиленген подпрограммасы къалай толтурулгъанына, профилактика иш къалай къуралгъанына, ол не хайыр бергенине къаралгъанды.

Жыйынуу башлай, регионну онуючусу республикада наркологию службаны ырыскы-техника органдарны игилендирю жаны бла мадарла этилгенлерини, врачлаы ишлерин бардырарча, сауызлагъа багъарча, реабилитация этерча онгла къуралгъанларын белгиленди. Алай болса да, Наркология диспансерде республикада жангыз химия-токсикология лаборатория бек осал халда болгъанына къалады. Анда орналгъан аппарат-программалы комплекде медицина тинтиле бардыры онг жоқкъы, ол шендою излемле арталыда келишиди.

-Наркоманиягъа къажу республикалы программа тишишисича тамамланганды, ол хайыр береди деп жалам да наркотиклени законсуз сатуу-алуу, наркоманланы саны да азайгъанларын сезсек айтырча боллукъду,- деп къошханды КъМР-ни онуючусу.

Болсада быылны 9 айында эсетге алынган амандарны къылыны, ол санда акыбаллык болмагъанына этген бузукълукъланы, саны улу болгъанлай къаладыла. Бир-бир районлада уа наркоманланы санына къошулгъанды. Ол жаны бла бек къыйын болум Чегем, Уруун, Тарк районлада эмда Прохладный шахарда тохташканды. Наркотиклеге юйреки къалгъанлагъа аладан керил болурча болушан органициацияла бла (къыралныкъы болмагъанла бла) бирге ишлеу да тийишлисича юсюнден айтылгъанды жыйылууда.

Право нызамы сақлау органлагъа наркотиклени тышпандан келтиргенлини жолларын кесю, наркотиклени жаныбу, ол ууну хотасындан этилен аманлыкъланы ачыкълуу жаны бла ишни кючлендирге кереклисиз эсгертилгенди. Акыбаллык болмагъанланы иш бла жалчыгъна, аланы бож заманларын тап курурагъа, Интернетни юсю бла наркотиклени жайынуу эмда сатууну тохтатыуға, информация эмда профилактика иш игилендирге экинчи эс бурунганды.

- Наркоманиягъа къажу подпрограмма къалай толтурулгъанына терен анализ этиле, ол заманда буюн хайырлы мадарла жарашдырырча, бек башы уа - профилактиканы къыйыматлы этерге, алай бла уа республикада наркотикле бла байламлы жалчыгы жанына тюрлендирге къолдан келиликди,- деп чертгенди К.В.Коков.

Сюзюлген темагъа кере докладла бла КъМР-ни Экономика эмда жамауат къыраллыкълы жаны бла советини Секретарыны орунбасары - Наркотиклеге къажу комиссияны аппаратыны башчысы **Ю.В.Шевченко**, КъМР-ни саулык сақлау министрини **М.Б.Хубиев**, КъМР-де ич ишлени министрни **И.К.Ромашкин**, КъМР-ни спорт министрини **И.М.Хасанов** селешендиле.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы къырал сауыгалары бла сауыгъалау юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

Ишлеринде жетишимле болдургъанлар эмда кеп жылланы бет жарыкълы урунганлары ючюн

Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауыгалары
Горелова Наталья Владимировна - Россия Федерацияны Миллет гвардиясыны аскерлерини федерал службасыны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениыны кадрла бөлюмюно таматасын **Куготова Светлана Аливановна** - Зольск муниципал районну Каменномостское элинде «3-ию номерли орта битеулю билим берген школ» муниципал казна битеулю билим берген учрежденияны орус тилден бла литературадан устазын;

сыйлы ат атаргъа:
«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы»

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтургъан
Нальчик шахар, 2018 жыл 12 декабрь, №195-УГ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал къуллукъла эмда онуюч кадрланы резерви жаны бла комиссияны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2015 жылда 30 ноябрде чыгарылган 177-УГ номерли Указы бла къабыл кюрюлен къауумуна тюрленуле кийирюну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

1.Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал къуллукъла эмда онуюч кадрланы резерви жаны бла комиссияны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал къуллукъла эмда онуюч кадрланы резерви жаны бла комиссияны къаууму къабыл кюрюну юсюнден» 2015 жылда 30 ноябрде чыгарылган 177-УГ номерли Указы бла къабыл кюрюлен къауумуна былай тюрленуле кийирге: андан **А.М.Алакаевни** кетерип, Къабарты-Малкъар Республиканы жарыкъландыруу, илму эмда жаш телюно ишлери жаны бла министрини **А.М.Кумыковну** къошарча. 2.Бу Указ анга кеп салгъан юнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтургъан
Нальчик шахар, 2018 жыл 30 ноябрь, №186-УГ

Байрам

Жигитлеге бла жигерлилеге - ырызлыккъ, сый-намыс

КъМР-ни Профсоюзларыны ююнде Ата журту Жигитлерини кючюне аталган байрам болгъанды. Анга урушун, урунуу да ветеранлары чакырылгандыла. Тобешию республикалы профсоюзла бла ветеран организация къурагъандыла. Жыйылгъанлары алгышларгъа КъМР-ни Парламентини Председателини орунбасары **Жанатайлыны** Махтаулыкуну орденлери да жылтырагъан акъсакълагъа бла тиширилгъа ветеран организацияны таматасы **Мухамед Шихабова**, Жанатайлыны Салим, Фатимат Амшюкова да босагъада жарыкъ тобендиле.

- Халкларыбызда этгюр, жигер,акылыл адамлагъа не заманда да улу журмет этилгенди.

къызларына аталып бир жыл мындан алгъа бардырылган «Эсибизде-деди, ёктемилебиз, сакълаибиз» деген республикалы конкурсда хорлагъанна да бар эдиле.

Кадетле ол эришулеге 700 иш жибергендиле, аладан жаламда жетиси сайланганды. Биринчи, экинчи, ючюнчю жерлени алгъанлагъа дипломларын, сауыгаларын, къалыпнагъа уа сертификатларын да Социалист Урунуу Жигитлери Моллаланы Шарарфудини, Умайлыны Фазика, Чыгырланы Шамкъыз, Махтаулыкун юч орденнини иеси **Газаланы Исмайыл**, Улуу Ата журт урунуу ветеранлары **Нина Герасименко**, **Николай Романенко** бергендиле.

Фатимат Амшюкова уа, ветеранлагъа кез-къулакъ бола, алагъа не жаны бла да эс тапдыргъаны ючюн РФ-ни Урунуу эм урунуу ветеранларына ара советини ысыпнасы тийиш болгъанды. Акъсақлаланы, жаш адамланы да Жанатайлыны Салим, Анзор Курашинов, културада ишленгенлини профсоюзларыны рескомуну председатели **Марьяна Даова** да алгышлагъандыла.

Быллай тобешиле ёсет келген телюнеге бек керек болгъанларын айырып айтхандыла, абаданланы насихатлары уа аланы эслеринде иги кесек заманга къалыкъларына ышангандарына да билдиргендиле. Кадетле уа ата-бабаланы жигитликтерине кертичи болууларына ант этгендиле.

Жарычла Ирина Даурова, Али Ташло, Оксана Хакуюла, Азамат Ивазов а къабарты, малкъар, орус, испан тилдеде жырла айтып, той оюн да къурал, келгенлини эрикдирмей тургъандыла.

Аланы унутмагъанлары, былай улу сый ветеранери ючюн Чыгырланы Шамкъыз, Нина Герасименко, башхала да жорек ырызлыкъларын билдиргендиле. Байрам бошалгъандан сора хар ветеранни сауыгъала берю ийлерине алай ашыргъандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратла авторнудула.

Жазылыу-2019

«Заман» - сизни огурлу сёз нёгеригиз болсун!

«Заман» - миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкыны культурасыны, тарыхыны, бюгоннюг жашаууну, айтхылыккъ адамларын, жетишиллерини эмда жарыуларыны юсюнден басмаланган материалланы сиз бир башха изданида табаллык туюлюсюз.

Алайды да, жазылыгыз, билеклик этигиз кесигизни газетигизге! Мындан ары да ол сизни керти шухухуыз, огурлу сёз нёгеригиз болур деп ышанабыз.

Бизни индексибиз - 51532

Жангы фатарладан ачхычла бергендиле

Озгъан шабат кюн Черек эмда Пескен районда ёксюз сабийлеге жангы фатарладан ачхычла къуачы халда берилгендиле. Къашхатауда аланы - 21, Анзорейде 7 адам алгъандыла. Аны бла байламлы ачхычла бергендиле. Жангы фатарлардыруу, илму эмда жаш телюно ишлери жаны бла министр Аус Кумыков, КъМР-ни ветеран организациясыны таматасы Мухамед Шихабова да басындиле. Алагъа атын жоркеттен орандына юч къаты ойде жангы фатарладан ачхычланы илерине тутдура, къонакъла, районну башчысы да жаш адамлагъа саулык, насип да тежегендиле. Журтла къылу болгъанна да республиканы районну онуючларына алагъа алай

эмда кыар адамларны болмай къалгъан сабийлеге къошакъ социал болушукъ беруино юсюнден» Федерал законга тишишликде 2018 жылны башындан бери къыргыз бир балагъа наём келишимге кере КъМР-ни ачыи жашуу фондундан фатарла бергенди. Быллыны ахырына дери дагында Чегем эм Эл-бурт районда да жетиши кюченирирди.

Люба АДИЛОВА.

Юбилейге – энчи почта карта эм мухур

Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

Келишимге законду жараштырылган. Мен акыл эткенден, барыбыз да бирге келишим кыюурабыздын хайырындан кеп маганалы жумушунда толтурганбыз, дегенди Михаил Афашигов. Ол быыйл мартада Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

«Заман, кырал да торпелгендиде. Алай, кергисин айтканда, биринчи чакырылышта башхаладан кыйын болганды. Бизге республиканын биринчи саклау жаны бла кыйын ишин толтурурга тоюгенди. Алай биз ол сынауладан бет жарыкты этенбиз эмда фогонюкде Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

«Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

ЖАМАУАТ ПАЛАТА ЖАРЫКЪ УМУТЛА ЭМДА ЭХТЕМЛИК ТУДУРГАН ТАКЪЫКЪАЛА

Кырал маганалы байрамлага жоралат, Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

ЖАМАУАТ ПАЛАТА ЖАРЫКЪ УМУТЛА ЭМДА ЭХТЕМЛИК ТУДУРГАН ТАКЪЫКЪАЛА

Кырал маганалы байрамлага жоралат, Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

СЪЕЗД ЖАШ ТЭЛЮДЕН БЮГЮН АСЛАМ ТИРИЛИК БЛА БАШЛАМЧЫЛЫКЪ ИЗЛЕНДИЛЕ

Тюенде Нальчикде СКФО-ну жаш политиклерини регион съезди этгенди. Анга кюншү республикадан 100-ге жуук адам келгенди. Жыйылыш Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

СЪЕЗД ЖАШ ТЭЛЮДЕН БЮГЮН АСЛАМ ТИРИЛИК БЛА БАШЛАМЧЫЛЫКЪ ИЗЛЕНДИЛЕ

Тюенде Нальчикде СКФО-ну жаш политиклерини регион съезди этгенди. Анга кюншү республикадан 100-ге жуук адам келгенди. Жыйылыш Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Бююк Котормосу менен...

Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентинде Жаш тэлю палатаны жангы (алтынчы) кыуаумун кыбыл кэроуно юсюнден Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентинде Жаш тэлю палатаны юсюнден Болуну 4.2-чи пунктуна тиийишликде Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини беги этеди.

Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини Преседатели Т.ГОРОВА Нальчик шахар, 2018 жыл 29 ноябрь, №982-П-П

Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини 2018 жылда 29 ноябрьде чыгарылган 982-П-П номерли бегиимге кыошакъ

Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентинде Жаш тэлю палатаны КЪАУУМУ

- 1. Андреева Илона Зауровна - «Кыбарты-Малкяр Республиканы оюнчу тиширууларыны ассоциациясы» регион жамуат организация
- 2. Ашибов Кадыр Арсеновна - «Халкыны кючю - саулукады» Кыбарты-Малкяр регион жамуат организация
- 3. Ахмедов Алан Пшимурзовна - «Сакат сабилени ата-аналарыны - Огурулу жюрюкле» деген Кыбарты-Малкяр республикалы жамуат организациясы
- 4. Бижиева Султан Анатольевич - «Делюва Россия» битеурросей жамуат организациясыны Кыбарты-Малкяр республикалы бөлүмю
- 5. Гемулан Келетини жашы Темурлан - «Кыбарты-Малкяр Республиканы Страйкболдан федерациясы» жамуат организация
- 6. Гагаев Исмаил Заурович - «Кавказны жаш тэлюсюно лигасы» Кыбарты-Малкяр регион жамуат организация
- 7. Куулиев Ахматны жашы Даниял - «Сокултаны Урууну Кызыл Байраклы ордени битеурросей общество»
- 8. Куулиев Мариям Зауровна - «Жаш тэлю жамуат организацияларыны, муниципал районлары бла шахар округлары жер-жерли самоуправление органдарында жаш тэлю политика жаны бла коллегия органыны»

ЖАМАУАТ ПАЛАТА ЖАРЫКЪ УМУТЛА ЭМДА ЭХТЕМЛИК ТУДУРГАН ТАКЪЫКЪАЛА

- 1. Албетов Хамжудат Беталович - «Кыбарты-Малкяр Республиканы Урван районуну жаш тэлюсюно союзу» жамуат организация
- 2. Бечюков Рамазан Залимханович - Тевсек муниципал районуну жер-жерли администрациясында жаш тэлю жамуат совет
- 3. Гагаланы Залими жашы Ахмед - Чегем районуну Жаш тэлюсюно союзу
- 4. Дашева Эльвира Чаримовна - Бахсан муниципал районуну жер-жерли администрациясы
- 5. Макаева Альбина Руслановна - Нальчик шахар округуну тиширууларыны совети
- 6. Малаховская Любовь Александровна - Просторно муниципал районуну жер-жерли администрациясында жаш тэлю администрация
- 7. Мырзаланы Мухарбийни жашы Аслабий - Эбруму муниципал районуну жер-жерли самоуправление советини жаш тэлю палата
- 8. Никитин Юрий Михайлович - билим беруу организацияларыны
- 1. Арамов Тимур Русланович - бийик билим берген «Х.М.Бербеков атлы Кыбарты-Малкяр кырал аграр университет» федерал кырал бюджет билим беруу учреждение
- 2. Биева Карина Руслановна - бийик билим берген «Искусстволаны Шимал-Кавказ кырал институту» федерал кырал бюджет билим беруу учреждениены студент совети
- 3. Кабюков Астемир Артурович - бийик билим берген «Х.М.Бербеков атлы Кыбарты-Малкяр кырал аграр университет» федерал кырал бюджет билим беруу учреждениены студент совети
- 4. Маммеланы Эльдарны кызы Аида - бийик билим берген «В.М.Кокос атлы Кыбарты-Малкяр кырал аграр университет» федерал кырал бюджет билим беруу учреждениены студент совети
- 5. Маушов Инал Анзорович - бийик билим берген «Х.М.Бербеков атлы Кыбарты-Малкяр кырал аграр университет» федерал кырал бюджет билим беруу учреждениены студент совети
- 6. Ортиева Назира Анзоровна - Политехникалык регион бөлүмлерини келечилери
- 1. Абазов Аскар Хамжудатович - «Единая Россия» Битеурросей политика партианы Кыбарты-Малкяр регион бөлүмю
- 2. Башийланы Карина Исмаиловна - «Зелёные» россиялы элчилери политика партианы Кыбарты-Малкяр Республикада регион бөлүмю
- 3. Зашуков Астемир Беталович - «Справедливая Россия» политика партианы Кыбарты-Малкяр Республикада регион бөлүмю
- 4. Масев Исмаил Анзорович - «Гражданская сила» Битеурросей политика партианы Кыбарты-Малкяр Республикада регион бөлүмю
- 5. Матаева Эльвира Анзоровна - «Халкы коррупцияга кыжауду» битеурросей политика партианы Кыбарты-Малкяр Республикада регион бөлүмю
- 6. Одижев Озирмас Заурович - «Халкы коррупцияга кыжауду» битеурросей политика партианы Кыбарты-Малкяр Республикада регион бөлүмю
- 7. Туганов Муртаз Артурович - «Россий Федерацияны Коммунист партиасы» политика партианы Кыбарты-Малкяр республикалы бөлүмю
- 8. Улигова Диора Арсеновна - «ПАРТИЯ РОСТА» Битеурросей политика партианы Кыбарты-Малкяр регион бөлүмю

Оқи кыягытылағар кырай келген, хар заманда сейр этесе, бизи кыялпай бир адамлардыкы болганына, окурға, кеп билерге сойген кыялпай кыялында да кеслерини, миллигебизни да атыги била айдырған. Бачаланы Магометни жашы Эшкар алади бери.

Ол 1910 жылда Кышатау тугуранды. Аны сабий заманы кыяралда болган улуу торле-нилеге тошгенди. Таулу элпе-

баранды. Ол анда оч жыл корушенди. Бошгандан сора, кылуна да «Экинчи классны авиатехниги» деген кыягытын тутдуруп, аны Шимал Кавказ аскер округда 38-чи авиаэскадрильяға жибергенди. Бачу уллу анда кыялук этгенди.

1938 Востокда Кызыл Байракны 59-чу авиополюс игендилене. Ол анда инструктор-авиатехник болады, Хасан

связаны таматасы болганды. Экинчи Украин фроннда уа -304-чо штурм дивизионын связ жаны бла таматасын болушкучусуну кыялугун толтурганды. Мингле бла саналган аскер кыялукчу-ланы араларында таулу жашы айырып, былай да-ражаға чыгарганынлары магнанасы теренди -билими, акылы, кыялыгы да келишп, ол ышангылы адам болганын шактыгытыды

Аны ой бичеси, осетини кыялук Надежда Лапинаға, кыялукға сый берген, аруу кыялукгы бла кесин сойдюрген келин болганды. Жаш заманырандына Нальчик бир ойюорло болгандан аркысында ол, баш кесин кыяры икесе, ары барип, ол жагға жылыуун сакъ-лап турганды. Дунисын алышкында да, Батчалары аны кеслерини жалпырандына багъа салгандыла.

Бачада бла Надежда кыз Эсдоркениде, Людмила Кисловодо шахарда жашайды. Аны баш кесин Боташаны Осман кеп жылыны Кырач-Черек правительствону председателини орунбасары болуп ишлеп турганды. Бу-сакъда ол аппаратыны этин Очу жашлары барды. Аслан Москвада Тыш кыярал-ла бла ишени министрствосунда ишлейди. Элдэр бизнес бла кюрешеди. Ала-н, жарсынуу, замансыз дунисын алышканды. Мах-таулу аппаратыны этин жюртотлене дагында бардыла туудукчыла - аладан бир Бейпайланы Сергейни жашы Элдэрды.

Халкларыны тарыхы-на хар бир адам да бирча улуу кышала айдыла. Бачада ала апаратыны ашын уланларыыз ызалайдыла аны жолун.

1946 анда авиаэскадри-льяны электрорубованиеи жаны бла баш инженерини орунбасары болуп турганды. Ол заманда аскер академия-ға окурға жиберигиз деп эки кере да тилек кызгъыт жазганды таматалаға. Алай Ата журтуна чексиз кертичи болуп турганлай да, аны ол учулу толмаганды, аскер чынында кюрменгенди. Ол кючюноу халкыну уланы эди.

Кы азауат бошлагандан сора Элдэр 1118-чи Узакъ авиацияны аскер

складында энци оборудо-ванияны бейомонде кылу-дук этгенди. 1949 жылдан башлап 1955 жылда солуг-жа кетгинчи уа Латвияда Даугавпилс шахарда Узакъ авиацияны спецжылбала-рыны техникале, механикеле жашы авиация учил-ищесинде урунганды.

Ата журтка кылкындан ал-га кыайтканды. Мында бир кыяуум жылы Кыабарты-Малкяраны связ жаны бла управленийсында изобрет-енин ам рационализатор бейомде урунганды.

Аны ой бичеси, осетини кыялук Надежда Лапинаға, кыялукға сый берген, аруу кыялукгы бла кесин сойдюрген келин болганды. Жаш заманырандына Нальчик бир ойюорло болгандан аркысында ол, баш кесин кыяры икесе, ары барип, ол жагға жылыуун сакъ-лап турганды. Дунисын алышкында да, Батчалары аны кеслерини жалпырандына багъа салгандыла.

Бачада бла Надежда кыз Эсдоркениде, Людмила Кисловодо шахарда жашайды. Аны баш кесин Боташаны Осман кеп жылыны Кырач-Черек правительствону председателини орунбасары болуп ишлеп турганды. Бу-сакъда ол аппаратыны этин Очу жашлары барды. Аслан Москвада Тыш кыярал-ла бла ишени министрствосунда ишлейди. Элдэр бизнес бла кюрешеди. Ала-н, жарсынуу, замансыз дунисын алышканды. Мах-таулу аппаратыны этин жюртотлене дагында бардыла туудукчыла - аладан бир Бейпайланы Сергейни жашы Элдэрды.

Халкларыны тарыхы-на хар бир адам да бирча улуу кышала айдыла. Бачада ала апаратыны ашын уланларыыз ызалайдыла аны жолун.

Кы азауат бошлагандан сора Элдэр 1118-чи Узакъ авиацияны аскер

Профессионалы

Халны онгуна айландыргъан оноучу

Школ неден башланады? Мен ашкыл этгенден, директордан. Хочуланы Зайнаф Дюлнчек генерал Зокыяланы Валерийн атын журтот-тен 8-чи номерли орта школға башчылык этгени ол оюму тюз-логонне ботон бек тошонгонне.

Ары дасар ол Советни таматасыны орунбасары болуп ишлегенди, ызы бел Хасанниде бек уллы сабыр эд-лелден бирине таматалык этгенди. Анда да анала балалары анга келтирге оийгенлерин билеме.

Ол тынгысы жорекли, кыягы-ырулу адамды, кемчиликте, тер-ликте тезаламган. Мектеп аны кылуна бек осал халда тошген эди: турармаган бир жери жокъ, поллары чирпи, терезелери эшикке биик жекен терекленди кырангы, эшиктери ачылаша, жабыла билмегенле. Окуучуларнда да жалаңда жыйырма бла жетиси...

Энди уа мында 500-ге жууукъ жаш бла кыз окуйдула, кабинетле - уллула, жарыксыла, арбазы, меким кеси да кыз кере иги жаңына торлеңгенди. Арт жылда бу мектепде билим алган кызыла бла жашла торлю-торлю олимпил-адалаға, конкурсларға кыатышып, алы жерлеге чыгъадыла.

Ала уа жалаңда торт жылны ичинде болдурулган ишидиле-Ол кельмоодо, азмды? Сёзсоз, бек азды. Болсада ол гиче жолда окуна белгилли хоралма, жети-шимле, кыялалдыла, сокуръанула да кеп иди.

Школну башчысына уа ол жылна не бергенди? Кеп жукусуз келе-ле, жепигерн ырге кыярырып, усталса, баш иеси, танышлары, шуехлары бла бирге жай айла-ремонт бла кюрешу, кесини, кол-лектини да билими тохтауусу эсдорку, сабийлини койреттуге, окутууга дайым да эс буру.

Бу иши Зайнафа аны жашауу: кыуаныч, жарышу да болган-ды десек ётюрк айтмак. Ол кел-гени бла педагог коллектив окутуу, койретуи ишде да не уллу чырмаула-ны да хорларға тауелленген шуёк колду ашылды кыялыны. Кы-Мен усталса бла ушакъ этенимде,

ала бир ауздан былай айтканыла: «Директорубу кыты адыма кё-ронеди, алай сабыр аз да аузын кёторгени унамайды. Тезомлю-то, аны бла бирге уа иши кыяла сурады. Аны башчылыгында ишлегенибизге кыуанышыз. Устазы хакты артык улуу болмаганын

да кёлорюк эдим. Коллективме ырымсыла. Билемсе, мен бери келген биринчи кюне устаза барды да, босагъа союели, манга жарык тошгенди, алгышлаганыларны бар да унутмайла. Манга ол бек жычуну кёрюнген эди. Андан бери арбазы ма алай жылбай кыялганды.

Кертиди, хар жердеча, ырыз бол-маганды да телорула, алай оночуу алга да жол изгерге борчуду. Бек алгъа уа уруннганды, кы-лыныкы бла да башлаглаа колпо кёрютюрге керексе. Оночуу, мен акыл этгенден, бир кесин дипломат да болурға тийишиди. Школда ала-н дагында врачды, суудыды, педагогу эмда чынтты шуёду.

Школ Зайнафын жашууду де-генлигибизге, аны баш иеси, кызы да бардыла. Ол алга да заман табалды. Ала уа аны хар башламчылыгына кышуудыла, келендеридиле, билеклик этдиле. Кеп болмай а тишируланы Нальчик шахар совети аны атын «Российн жокъ бек иги тишируу» деген энциклопедияға кышарға деп кёргозгенди.

Бир кесектен а Зайнафын Мо-скваға чакъардыла. Анда уа Кыярал Думаны Юйорноу, тиши-руланы эмда сабийлини ишлери жаны бла комитетини таматасыны орунбасары Елена Старгына Зай-нафны сурагы салынганы, аны юсюнден жазылган кытапы да кыуаныч халда бергенди.

Республикада бу да жигер ти-ширууну девери жорюйдю. «Кыабарты-Малкяр Республиканы билим беруиою сыйлы кыялукчу-су» деген махталу ат да тыг-бордан берилмегенди. Дагында КМФР-ни Жарыкшандыруу, илму эмда жаш телорула ишлери жаны бла министрствосуну, Нальчик шахарны билим беруи департаментини да кеп керге сауыланганды.

Зайнафын огурулу аты Таукъ-аны бла анысы Камаратында иги танууду эдим, биз кышорула эдик да. Ала сау болса, кыяларыны жети-шимлерине аз бек кыуаным эдик.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

Ачык ушакъ

«Не кыйын чакъда да тюнжолмегиз, болганды затыгъызгъа кыуаныгъыз, ишликке ийнангъыз»

Белгиллиди, жашауға жарык кёз бла кыраган юйюнде, ишинде жумушланы да жетишпай бардырады, стрессден кесин кыорулайды, жашауда тюбеген кыялыныкыны тын хорлайды неда, дуруганы болса, терк кытайсыды.

Алай хар кюноне кыуаныч, хар такыйканы татыуун багъалы билгенле кеп жокъдула. Болсада анга юйюнгере боллуксуз деп чертеди бизи ушакъ нёгерби, медицина илмуланы доктору, профессор Теммоланы Лейла.

Врчяла бла ушакъ этгенде, ала кельсоз адамы болганды бек кыялы болганды чортедиле. Таулула эрттеден бери айтадыла бушу жылаганыга, кыуанч а кыуанганыга барды деп. Алай жашау болумларын осал эселе, жарып кыялай тургун?

Адам эсизилерине ил болурға керекди. Кыялыныкыла башынгы баскында, сынып, ууалы кыялыгъа жарамды. Хау, жылаган да, кыуанганды да этебиз. Эки-си да хайырлыдыла адамды, хар затны ичибизде жайы турганды, чарыбызгъа, жаны бызгъа да ол уллу, урур жокъду.

Кыуандырганды эмоцияла, мардаланы юсеринден айтсакъ, отуз процентни тутадыла, жарысханла беш процентден кеп болмагъа керекдиле. Андан аслам болса, адамын чары кыялыныкыны хорлаймай барлайды. Быллай проблемалары болганында болушкучу керекди: жуукълардан, психологдан, психотерапевттен.

Бизни хакълыбызда жангъа адамла жокъдыла деген боллуксуз, сабий болмаса да, биреуню тёретгенде эгелери, кырандылашары, жуукълары бар. Аны хайырандан хар бирбиз болушкучу сай ахлуларыбыздан болушкучу табабиз, ол келендериде бизи.

Ол кертипи бла да алайды. Кыуанч тёретгенде керекди, нек дегенде жангъа да чексиз тойлоодо кырыуу. Аз затчыкында да адам сёгюлюп, тозуар кылады. Былайды бир затны энци чертирге жореме - болушкучу энци зат ючюн жоремиз. Юйюкюз гичкиди огысе улуплуду - кылай да болушкучу ол синикиди, сабийлерини

осал кыялыкы эсе да, аталык тойлоосоз, алай эсе, аламы жоретгизге сыйанганды дрыгъыз, урушкандан сора, эрди да билгиз, кыярысуз-лукълары да аныгъларды. Жашау жомалк тойлоодо, саусуз сабык, фамхусула, адисеция да боладыла. Тезом, сабырлыкъ бла хорла-нысыс хар затны да.

Бизни, аююланы бек хайырлысы кыуанч болушкучу. Ол алайды. Жашауда бек уллу кыялыныкыгъа тоюшуп турганды кезуюнде окуны, елюмно била жашауну орта-сында да илейди адам кыуанчны, бир иги зат бусагъа боллады деп сакълагъанлай турганды. Хар кимни да болады жарышуу, кыяын кезую да, алай аны кыядан эсе да кырыу чыгып, тырнакларгъа итинеди.

Адам башына тошген кыялыныкыла окуна иги жаңын излереге кюрешеди. Анасы ёлген аны уму жашаууна кыуанчды, сабийнмн зат эгген а, баласына кыялукъ этип жашаганын эсгерип, кесин жасарды. Менден на-сылысы жокъду деп, хорлапты кюйгёгангъа психолог окуна болушкучуларды бир-бирде.

Кыуанч - ол не торлюу палайдан да кыоркмай, кы-рыуна, кючюне ийнануу. Аны сезму тюзюлей ырыксы, кюйлоплайы бла байламлы тоюлоодо. Бир-бирде тутхан ишуде кыуанмаганды неда шуехлукуну заукулугуну аныгъларды адам кыоркушуп спорт бла байлайды жашууну. Нек дегенде аны арденлини кёторюлюп, кыуанч тырыл-лы болуп, заукулукъ сынайды. Ызы бла адам стресслеге чыдамлы болады эм жашууну толуплугун терен аныгъларды. Аны сабейли жорекчи кыу-ангандыган кезуиле не кыадыр кеп болса ол кыадыр итиди.

Адам кесин не затга буор-сакъда да анга тюбейди деген оюмда да барды магана. Сёз ючюн, тутхан ишимде мен сойленей хар неда иги кыуалыкды десеген, анга ийнансанг, урунган тынчыраканды. Аны сабейли жашууга ашын ашын тутуу ючюн бир талай ушакъ койретрге союме:

Биринчиден, тёретгизди де-бел турганды ушакъ затчык-лагъа эс буругъу. Сёз ючюн, кюнони иги халына, эрттен-ликде ичген кофегизни аруу ийисине, орамда сабийни кюлгенине. Быллай ушакъ жашауда бирде эс буурини да кыорбиз, алай аны бизи кыуандырганды затпыла, аны сабейли алагъа кыра-мыгъыны толордигиз.

Экинчиден, хар кюнден бола турганды ишлеге эс буруу иги кыялыкыгъа: шуёкчугу-уз бла тюбешуу, эртегити тамышдан колден кызгъат-ла барды деп кыуанганды. Бу затпаны жасамасгъа да, унутмагандыла, ичигизден кыайтар турсагъыз, жорекке асуду, ол юч-кыару берген шадуды.

Тюртюнчиден, жаныгълар-ларгъа ючюн кесин кесигиз-ни эсимизгъа. Жашауда аз торлю болмайды, жангъа сау жылгъанды да этеди. Болду - кетди, заман жарыгъын сау этер, аны кючюн жорекъ жаугузуу таусмагъыз. Энт-да да жангълары деп кыор-кып, абызырамагъыз, алы-ганды окуна иши аманга буормагъыз.

Бешинчиден, сыфатгъы-зыны омакылай тутаргъа юйюнгизди. Адам кесин кесине

кюсюресе, кёлю кёторюледи, кыуанганды. Жашауугузуу торюндериде юме эсегиз, кесигизден башлагъыз! Жангъа кийим болсун, харекет болсун, башта тоюлоду, жорекке байлам эсе - ол керекли ады, алып кийгиз, жорюторгыз.

Алтынчиден, кесигизни сюереге юйюргизгиз. Тутхан ишимди толтурду, мурагъым жетдим деп кыуанганды тыншында кесигизге саугъа да этерге керексиз. Сёз ючюн, тиширууну алайык. Ол са-бий болурде, кий жакъды, аш этеди, ишге да жорюйдю. Армай-талмай жумушлары хар кюнден кыайтыр этип турады, алай бир ауукъ за-мандан ол ишле буюндундан асханна кёронедиле. Кыя-налады, арыды.

Кыада алай кёрюмнез ючюн кесин унутмагъыз, багъларгъа керекли. Сёз ючюн, кыз нёгерлерни бла тюбешип, кафеде олтурса, сойген хантын асына, кыару алыр, кёз ачар.

Жетинчиден, эрттерден бери этерге сойген жумушугузуу тындырыгъыз. Не сойгизгиз-ни аныгъл, мурагъыгызгъа жетерге итингиз. Ала кыяын жумушула да болмаса, алай кыол жетпеймай, заман болмай, итингенлей турасыз.

Сегизинчиден, сууаплыкъ ишле этгиз. Нек дегенде адам уллуу жорюсуна, ушакъ салгъан, бир бирге билеклик этген, кылулдан келгенча болуша билген адам - ол насыйлыгы. Жан-даурулукъ иш адамны кесине да асудуу. Жаңылыкъ да сизни жаңыгъы бла ётер. Бек магъналысы уа - инсандан ырызлыкъ ашиттен кулаккъгъа бек жычунуу, эти ишле этген сезим а учундурды, жашау кыару береди.

Тогузунчудан, кюлюрге тюзюлгиз. Кюзюрге кыра-сагъыз да шыраргъа кырангиз. Тёретгизди адамгъа кыялыгъа болуш-кучу, сизни бетигизден кыруу да керек тёлөгенилей турругъа келди. Ышаруу - тынч ишди, алай жашау кыялыныкыла-ны хорларға кюлю саудуу.

Ачык айтханда, тансык бол-ганды эдик бир бирибизге. Таулу адамдыла, бир бирден узакъда турганды кыялында. Биз жуукъларыгъы бла да бир юйюрча жашайбыз.

Мында профессионал жаны бла айныргъа да онг чыкыганды. «Эстет» араны баш врачы Артур Хасановни Теуважубоз бизни профессионал билимибизни кюлендирюу ючюн кеп кыялын ырызлыкъ ашиттен кулаккъгъа бек жычунуу, эти ишле этген сезим а учундурды, жашау кыару береди.

Тогузунчудан, кюлюрге тюзюлгиз. Кюзюрге кыра-сагъыз да шыраргъа кырангиз. Тёретгизди адамгъа кыялыгъа болуш-кучу, сизни бетигизден кыруу да керек тёлөгенилей турругъа келди. Ышаруу - тынч ишди, алай жашау кыялыныкыла-ны хорларға кюлю саудуу.

Ачык айтханда, тансык бол-ганды эдик бир бирибизге. Таулу адамдыла, бир бирден узакъда турганды кыялында. Биз жуукъларыгъы бла да бир юйюрча жашайбыз.

Мында профессионал жаны бла айныргъа да онг чыкыганды. «Эстет» араны баш врачы Артур Хасановни Теуважубоз бизни профессионал билимибизни кюлендирюу ючюн кеп кыялын ырызлыкъ ашиттен кулаккъгъа бек жычунуу, эти ишле этген сезим а учундурды, жашау кыару береди.

Тогузунчудан, кюлюрге тюзюлгиз. Кюзюрге кыра-сагъыз да шыраргъа кырангиз. Тёретгизди адамгъа кыялыгъа болуш-кучу, сизни бетигизден кыруу да керек тёлөгенилей турругъа келди. Ышаруу - тынч ишди, алай жашау кыялыныкыла-ны хорларға кюлю саудуу.

Хушерлилик

Арт жылда республикадан билимли жаш адамларыбыз ара шахарласта келип, окуйдула, ызы бла иш табып, анда кыладыла. Аланы аныларгъа боллукду: хакълары бий-икти, хушерлерин айнытырга кеп торлю амалда бардыла, андан сора да, анда культура жаны бла жашау байды.

Аллай онганы таба, тууган жерлерине кыайтырга сойгенле азыдыла. Аланы кеслерине ол иги да болур, алай республикагъа уа не хазна! Алай даражалы окуу юйле-ни бошاپ, кючюл усталаны кыауранды ишлеп, сынау алып, артка кыайтхана да бардыла.

Обществонда Джамия Нальчикде «Эстет» деген профес-сионал кометогени ардагъа вращортодон болуп урун-гыны юч ай болды. Ол Москвада И. М. Сеченов аты Биричи кыял медицина университетни стоматология факультетини, кызы бла интернатураны, ординатураны бошганды, сора юч жылны «Президент» бла «Vivdent» клиникалада ишлегенди.

Джамия, бирсиле Мо-сквагъа кетгендериде, сен а андан кыайтып келгенсе. Нек? - Мени анда кылар огум бар эди, алай юйюрме, жериме кыайтырга ойдюм. Атам-анам манга кыайсы шахарда сойсенг да окуу, не усталык алырга журюргатн торта эсе да, сайла деген эдиле. Алай ишаныулык менде жууаплыкыны буютюн кюлендире эди. Сегиз жылны Москвада окудум, ол заманда Джамнет а Пятигорскда фармацевтика институтни бо-шашканды. Атагыз бла аныбиз Нальчикде, эгечим - Пятигорскда, мен - Москвада...

Ачык айтханда, тансык бол-ганды эдик бир бирибизге. Таулу адамдыла, бир бирден узакъда турганды кыялында. Биз жуукъларыгъы бла да бир юйюрча жашайбыз.

Мында профессионал жаны бла айныргъа да онг чыкыганды. «Эстет» араны баш врачы Артур Хасановни Теуважубоз бизни профессионал билимибизни кюлендирюу ючюн кеп кыялын ырызлыкъ ашиттен кулаккъгъа бек жычунуу, эти ишле этген сезим а учундурды, жашау кыару береди.

Тогузунчудан, кюлюрге тюзюлгиз. Кюзюрге кыра-сагъыз да шыраргъа кырангиз. Тёретгизди адамгъа кыялыгъа болуш-кучу, сизни бетигизден кыруу да керек тёлөгенилей турругъа келди. Ышаруу - тынч ишди, алай жашау кыялыныкыла-ны хорларға кюлю саудуу.

Ачык айтханда, тансык бол-ганды эдик бир бирибизге. Таулу адамдыла, бир бирден узакъда турганды кыялында. Биз жуукъларыгъы бла да бир юйюрча жашайбыз.

Хушерлилик

Арт жылда республикадан билимли жаш адамларыбыз ара шахарласта келип, окуйдула, ызы бла иш табып, анда кыладыла. Аланы аныларгъа боллукду: хакълары бий-икти, хушерлерин айнытырга кеп торлю амалда бардыла, андан сора да, анда культура жаны бла жашау байды.

Аллай онганы таба, тууган жерлерине кыайтырга сойгенле азыдыла. Аланы кеслерине ол иги да болур, алай республикагъа уа не хазна! Алай даражалы окуу юйле-ни бошاپ, кючюл усталаны кыауранды ишлеп, сынау алып, артка кыайтхана да бардыла.

Обществонда Джамия Нальчикде «Эстет» деген профес-сионал кометогени ардагъа вращортодон болуп урун-гыны юч ай болды. Ол Москвада И. М. Сеченов аты Биричи кыял медицина университетни стоматология факультетини, кызы бла интернатураны, ординатураны бошганды, сора юч жылны «Президент» бла «Vivdent» клиникалада ишлегенди.

Джамия, бирсиле Мо-сквагъа кетгендериде, сен а андан кыайтып келгенсе. Нек? - Мени анда кылар огум бар эди, алай юйюрме, жериме кыайтырга ойдюм. Атам-анам манга кыайсы шахарда сойсенг да окуу, не усталык алырга журюргатн торта эсе да, сайла деген эдиле. Алай ишаныулык менде жууаплыкыны буютюн кюлендире эди. Сегиз жылны Москвада окудум, ол заманда Джамнет а Пятигорскда фармацевтика институтни бо-шашканды. Атагыз бла аныбиз Нальчикде, эгечим - Пятигорскда, мен - Москвада...

Ачык айтханда, тансык бол-ганды эдик бир бирибизге. Таулу адамдыла, бир бирден узакъда турганды кыялында. Биз жуукъларыгъы бла да бир юйюрча жашайбыз.

Мында профессионал жаны бла айныргъа да онг чыкыганды. «Эстет» араны баш врачы Артур Хасановни Теуважубоз бизни профессионал билимибизни кюлендирюу ючюн кеп кыялын ырызлыкъ ашиттен кулаккъгъа бек жычунуу, эти ишле этген сезим а учундурды, жашау кыару береди.

Тогузунчудан, кюлюрге тюзюлгиз. Кюзюрге кыра-сагъыз да шыраргъа кырангиз. Тёретгизди адамгъа кыялыгъа болуш-кучу, сизни бетигизден кыруу да керек тёлөгенилей турругъа келди. Ышаруу - тынч ишди, алай жашау кыялыныкыла-ны хорларға кюлю саудуу.

Ачык айтханда, тансык бол-ганды эдик бир бирибизге. Таулу адамдыла, бир бирден узакъда турганды кыялында. Биз жуукъларыгъы бла да бир юйюрча жашайбыз.

«Москваны тансыклайма, алай а кеси адамларыбызгъа жараргъа итинеме»

Кытап окургъа бек союме, бютюнда психологдан. Психолог болурға излеген заманым да болганды. Адамланы жашау турмушлары, бир бирге кыра-мылы, араларында байламлы-ла сейр эттиредиле, кытапала аламы аныгъларға боладыла. Суруталу литератураны да кеп окуйма, энци Балъзанны. Театр-ны да бек жаратама.

Москвагъа тансык бола-мысы? Хау, Москваны излейме. Эсимдеди окуугъа кирген ючюн. Чууакъ, ачык эди ол. Атам да: «Джамия, кёримесе, ара шахар санга кылай жарык тюбейди», - деген эди. Мегаполис ашыгышты жашау жоремге жуукъсуу. Анда керти шуехларым да бардыла.

ФОРУМ

Конституцияны магъанасына туюноне

Къабарты-Малкъар къырал университетте, Россей Федерацияны Баш Законуну 25-жыллыгына атылып, форум бардырылганды. Аны КъМР-ни Башчысы Администрациясы, Россей юристтерини ассоциациясы республикада бөлүмү, КъМКУЭ эмда «Правовая республика» школ кыргызганды. Алапта КъМР-ни Конституцияны содо, КъМР-де Адамны эркинликтери жаны бла уполномоченный, Жарыкчалдыры, илму эмда жаш тёлону ишери жаны бла министерство, Нотариальная палата, «Консултант Плюс: КБР» себеплик этгендиле.

КъМР-де Управлениасыны, прокуратураны, РФ-ни Слествие комитетини следствие управлениасыны, монополиялага къажу службаны, ЗАГС-ны, Екколени палатасыны, Гуманитар тинтилени институтуну, правону къоруулачу ведомстволаны, жамуаут организациаланы башчылары бла келечилери, бийик окуу юйлден преподавательле, жаш алимле, аспирантла, студентле, школладан устазла, абдан классаны окуучулары да къатышкандыла.

ны адамланы эркинликтерин къоруулау жаны бла ишини юсюнден билдиргенди. КъМКУ-да право, экономика эм финансла институтну директору, юридический илмуланы кандидаты Мурат Гупешков а къыралны Баш Законуну юбилей - озгъан жолга багъа берирге эмда келир заманга ышанылуусу бла къарарга ахшы амал болганын чертгенди.

Ападан сора Россейни Юристтерини ассоциациясыны члени Рустам Бантеев, прабова юйретинуо школунда окугъан Азамат Шагапове, «Правовая республика» проектин башчысы Аслан Шипшев да сөлөшгендиле эмда жаш адамла Конституцияны, Россей законларын дурус билдирге эмда юридический жаны бла да окуулу болурга кереклисин эсертгендиле.

«Правону школуну» ишини эм тир къатышкан жаш адамла «Читай-города» товарла алурга эркинлик берген сертификатла къоллу болгандыла. Андан сора уа ырызлыгы болганыла - Шендого къаугалы заманда власть бла жамуаут эмда «Право жаны бла окуулу болу» граждандар обществону бла демократиялы къыралны мурдоору» деген ушакълага къатышкандыла.

ХОПЛАНЫ Марзип:
Суратланы автор алганды.

Жыйылганы КъМР-ни Жамуаут палатасыны председатели Хазратлы Бердов алгъышлаганды. Андан сора республиканы прокуратураны Жекеланы Алик сөлөшгенди. Ол Конституцияны магъанасын юсюнден айтканды, прокуратура

Жыйылуу

Борчла ёседиле, аланы жыйыу а доюн туюнолдо

Сюд приставланы службасы бла бирге тирлек ишлерге кереклисин чертгендиле. «Кабал-энерго» компанияда алгаракълада бардырылган кенгешде. Анга предпритияны башчысыны корпоратив ону эмда право сферда жуушуланы жачынуу жаны бла орунбасары Аслан Балкаров, жер-жерли

ыл компанияны юридический службасы суд инстанциялага дуулыны асламында бергенди. Аланы онуларны хайыры бла бытырдан эсе кёбюрөк ахча жыйылганды. Быйыл «Кабал-энерго» юриконсултантлары сазынгъан инстанциялага 8027 тийишли къагыт жала раидиргандыла.

дирленгенди. Бытыр бла теңгештиргенде ол 15,3 миллион сомга асламды. Андан, ишини судге жедирирге сыймей, борчлары болганыла быйыл 31,7 миллион сому тёлөнгендиле. Мында да аз-маз бокм эселенди (2,2 миллион сомга кёбюрөк).

Бир-бир көрөмдөле илгилгенгенери билегиленикте, энергокомпанияны талап бөлөмлеринде эмта да чуром аз болмаганын да ачыкъ айткандыла жыйылууда. Ол санда талай районда бла Нальчик шахар

бөлөмлерини келечилери, юриконсултантлары эм башча специалисттери къатышкандыла.

Белгиленгенча, бый-Алада иели юйле хайырлангъан ток ючюн 60,2 миллион сом борч жашадыры тургандарыны юсюнден бил-

окурда суд этген онуладан кёбосо толтурулмай къалганын да. Юриконсултантла аны бла байламлы келир жыл марта дери бу ишини толтурулаи тамам этип бодарга кереклисин эсерттигенди. Суд приставла ол ишини болжалга салып тургандары эсленсе уа, тарыгъуны къагыт жазарга кереклисин черттигенди.

«Роспотребнадзор» - муратла толадыла!

Быйыл 27 декабрде дери Къабарты-Малкъарда жашогон жашчыкыла бла кызыкчыла Къар аптагы письмомын Роспотребнадзорда прививкалы келип жиберишеме деп билдиреде ведомствону сойтканды.

Ата-аначка эмда башкаларла Управленианы специалисттери консултация бере тургъуну, сабийле Улуу Устаго письмо жазарга болуудыла. Алай бла жомаклы байрамны алдында гитчеле муратлары жалтылыдыла, деп айттыла сойтла.

Письму бу адресе жиберишеме келир берирге болууды: **КъМР, Нальчик шахар, Кешоков аты орам, 96-чы ой, 29-чү кабинет.**

Сорулары болганыла **40-54-85** номерге сөлөшсиз. Прими ишини конде этргенде сагыт тогуздан итир аптада терте дери бордырылды.

Белгилениш

Туристле регистрацияны женгил ётерча

Россейни МЧС-ини КъМР-де Баш управлениасындан билдиргенлерине кёре, таулуга атланганыла заманларын кеп къратмай регистрацияны этерча электрон система ишлеп башлаганды.

Кёбюсюнде альпинистле таулуга къайсы районда чыкъгандарына кёре кутхуарчуланы отрядна эсепге тоушедиле. Быйыл а бу жумуш женгилерке тамамларыча амал табылганды. Регистрацияны этгенле келерини юсюнден толурак билдирге керек болуудыла: къалай сорулукчыларын, къайсы маршрут бла барлыкчыларын, жолга къачан атлангырыларын, арт-

лечилери тохтамай эсге сазганлай турадыла. Ол ахшакан туристлени къыска заманын ичинде табарга, биринчи болуучу таулардырда да себеплик этеди.

Къабарты-Малкъарда ол бютон бек керекди. Бюгонлюкте республиканы 57 турист маршрут барды, быйыл алада регистрацияны 2293 къаулу этгенди. Ол 15 минут адамды. Аслам турист жюроген жерде уа МЧС-ни келечилери де-журство бардырадыла.

Тыш къыралладан келгенлеге тынч болурча регистрацияны онлайн жолда илгиле тилде да ётерге болады.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

жондун толук хабар билдире керекдиле, - дейди ведомствону таматасы Михаил Надежин.

Таулуга апардан алгъа туристле регистрацияны ётерге керек болгандарын МЧС-ни келечилери тохтамай эсге сазганлай турадыла.

Ол ахшакан туристлени къыска заманын ичинде табарга, биринчи болуучу таулардырда да себеплик этеди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Назы терекле къайда сатылыкдыла

Нальчикде назы терекликени сатуу башланды. Шахорны тиресинде аллай жети жер болуучу. Бу иш эттинде саят селкендиче саят толугуза дери бордырылды. Муниципалитетни жер-жерли администрациясындан билдиргендикте, ар-макала ма бу орамлада къуралыкдыла.

- Къабарты («Родина» кинотеатры алдында майдан);
  - Тарков, 56;
  - Надвлин (5-чы эм 8-чи номерли юйени арсында майданчык);
  - Шогенов, 4;
  - Калинин, 258 «а»;
  - Мальбахов, 30;
  - Кулуй улу аты проспекте, 2 «а».
- Ол тиреде сатуу этрге сыйген предпринимствеле шахор округу жер-жерли администрациясында экономика департаментте бардыр керекдиле. Аны адрес: Нальчик, Кешоков орам, 70. Телефонлары: **42-42-20, 42-24-88.**

Таматаланы кёллерине жетгендиле

Акъ-Сууну библиоте-касында ишлегенле уллай аманлагы байрам къурагандыла. Аны бютон жарыкъ этгенле уа 15-чи номерли орта школуну 4-чю классыны окуучулары болгандыла. Аланы уа устазлары Созайланы Лиза хазырлагъады.

Туудуклары бла тюрбеширге башка элден окууна аппала бла амала келгендиле - битуде да утулга жууук адам. Алапта деп жашчыкыла бла кызыкчыла бу жерли авторланы назмуларын келден илуп жорек келерюнююк бла окугъандыла. Кючмезланы Зейтун малкъар тилде

наларыны гитче заманларында суварларындан къурагъан видеофильм кёргозюлгенди. Тюрбетеланы Хамит окуучулагы тынгылы билим алып, аны кесигизге, республикага, къыралга да жарытырча коршигиз деп насихат этгенди.

Ол кюн 1-чи классны окуучуу Махийланы Бекболатны тууган кюню эди да, аны теңгилери кызыу алгъышлагъандыла. Библиотекада илгелгенле уа Тамара Крокованы «Калитка счастья, или Спасайся кто может!» деген китабын жоматга бергендиле.

Ол кюн дагыда кеп намзала бла жырла айтылгандыла, «Аммага ким болушурдукту?», «Уста ах этуичюле?», «Жомакыны уа тамангынмы?» деген конурсла да къурагъандыла. Ушакыны кезуонде уа тамата тёлу сабийликтерини юсюнден хабарлагъандыла.

Андан сора уа школун шатык айттып, биринчи **ХОПЛАНЫ Марзип:**
Сурат авторнуну.

Сауғъалаган кыруу къалмагъангыла

Бу кюнде каратени шотокан тюрлюсюнде республиканы эришюле этгендиле. Анда тренер этчеланы - Курбаналиева Асиятны Яникой элден сохталары сауғъалы жерлени ичкындырмагъанды.

Алай бла Байсоптанланы Маргарита бла Жарашулыны Мариям кеси жыл санларында бла аурулукчыларында ката эм

джукумизте тюрлюледе биринчи жерлени алгандыла. Кыскайылы Исмайыл биринчисинде хорлаганды, башчасында уа финал сермешде экинчи жерге чыкъганды. Никита Зибенкес, Кыскайылы Амир, Мурзаланы Рашит эм Кыючуланы Мурат да доммак майдалла алгандыла.

Эришюлеге биринчи къатышканыла да кёрюмдөлери аман туюлдиюле. Этезланы Владими, эки тюрлюсюнде ар эки кишилене араларында алтын майдаллага тийишли болуп, мор бөлбауну къурутганды.

Керемезланы Зульфия, джукумизте финалда хорлап, алтынчыны жибермегенди.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.

Ариу сермешле кёргозтмгендиле

Нальчикде бу кюнде спортну сейир тюрлюлерини фестивалы болганды. Анга республиканы Аскер кюлт туюшштен федерациясыны жыйымдык командасыны санында «Бабугун» спорт клубну гёкешфери да къатышкандыла. Ала келерини каратени бир тюрлюсюнде сынгандыла.

Жыйымдык командазы биринчи жерни алганды, энци эсенде уа алтын майдалланы Тогузаланы Таулан (30кг.), Казийланы Рамазан (40кг.), Герилянаны Абдул-Керим (45кг.), Чофанланы Мурат (65кг.) къатышдыла. Доммак майдалла къолуу Акилийланы Амин (35кг.), Холамханланы Алим (70кг.), Гелаястанланы Ка-

зим (75кг.) болгандыла. Майдан алмагъанлыкчыла, Улбашланы Алим, Бёзоланы Мурат, Чофанланы Алим, Саракуланы

Сафар, Каркаланы Омар ариу сермешле кёргозтгендиле. **КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.**

УЧРЕДИТЕЛЪЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ

РЕДАКЦИЈАНЫ:
ТЕКУДАНЫ ХАУА (баш редактору орунбасары)
ЖАНУ УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУШАНЫ Борис (жууалы секретары),
МОСКЪАЛАНЫ Зукура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЫ:
Редактору примемной - 42-63-01,
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-44-82,
Жууалы секретары - 42-66-85,
Секретары - 40-93-62, Корреспонд - 42-63-52,
Культура - 42-66-76,
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18,
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71,
Окуучула бла байланышкыла аюрутоку эм жазылуу - 42-37-94,
Энци корреспондент - 42-68-72, Тилмака - 40-28-97,
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

РЕДАКЦИЈАНЫ БЕ.НОМЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68,
Экономика - 42-66-73,
Культура - 42-66-76,
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18,
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71,
Окуучула бла байланышкыла аюрутоку эм жазылуу - 42-37-94,
Энци корреспондент - 42-68-72, Тилмака - 40-28-97,
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагыт жорюгемейди. Кюлж жамалгага решение этилмейди эм ала арткъа кыайдырмаймдыла.

Газетте басылганын материалла айтылганы омонла редакция омону бла кезиндеге болуудыла. Алада айтылганын сарат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликле материалланы авторлары кесире жууушандыла.

Редакция авторлардан **400** газет тизгинден (машина ма жазылган 5-6 бет) кетипи алмады.

Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликтерини къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 аягында 19 декабрде регистраци этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмага «КъМР-Месна» ТК-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетрафр» ООО-ну типографиясыла басылганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33

Газетлени испериче тапшыру ючюн КъМР-ни почта сызгыны Федерацияны Управлениасы жуушанды. Телефонла: 76-01-21

Газетлени роношигага сатуу ючюн КъМР-ни «Ресчега» акционер общество жуушанды. Телефон: 42-69-34

Газет ишылганы юк керек чыгъалы - теурге, орта, шабат кюнде.

Номерге графикте кёре 19.00 сагытада кюл салындаы. 20.00 сагытада кюл салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:
Байсыланы Марзипат - дежурият редактор, Кучукланы Сафият, Кесчечиланы Зульфия - жууалы секретары орунбасарлары; Зезаланы Лиза - (1, 2-чи бетле), Токмуланы Салим - (3-чо бет); Алкёбеланы Жаннета - (4-чо бет) - корреспондент

Тиражы 1390 экз. Заказ № 1224
Багысыла 10 сомду.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ИЗАТЕ.ЭДИНИ АДРЕСИ:

36000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5.

электрон почта: elbor_50@mail.ru